

Sygnatura akt VI U 751/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Tomasz Korzeń

Protokolant st. sekr. sądowy Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 lutego 2016 roku

sprawy z odwołania K. P.

od decyzji z dnia 18 września 2015 roku znak (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o przyznanie renty rodzinnej

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 18 września 2015 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje K. P. prawo do renty rodzinnej po mężu J. P. od dnia 8 czerwca 2015 roku.

SSO Tomasz Korzeń

VI U 751/15 UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 września 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił K. P. prawa do renty rodzinnej po mężu J. P..

Ubezpieczona K. P. wniosła o zmianę decyzji i przyznanie jej prawa do renty rodzinnej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Podniósł, że w dniu śmierci J. P. pozostawał on w separacji z ubezpieczoną K. P., która nie miała ze strony męża, ustalonego wyrokiem sądu lub ugodą, prawa do alimentów, zaś dołączone do odwołania oświadczenia opiekunek OPS w S. nie potwierdzają istnienia obowiązku alimentacyjnego.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczona K. P. urodziła się (...).

Od dnia 16 maja 2007 roku pozostawała w separacji z mężem J. P..

Decyzją z dnia 2 sierpnia 2012 roku J. P. nabył prawo do emerytury w wysokości 744,10 zł. Pomimo orzeczonej separacji mąż ubezpieczonej dobrowolnie oddawał żonie część swojej emerytury w wysokości od 200 zł do 300 zł miesięcznie. Dokładał się również do zakupu opału. Alimentacji dokonywał do dnia śmierci. Pomimo orzeczonej separacji ubezpieczona dokonywała czynności opiekuńczych nad mężem.

W okresie od 1 października 2012 roku do 31 sierpnia 2015 roku jedyny dochód wnioskodawczyni stanowił zasiłek w wysokości 389 zł przyznany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w S..

W dniu 13 lipca 2015 roku ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o przyznanie jej renty rodzinnej po zmarłym w dniu 8 czerwca 2015 roku J. P..

dowód : dokumenty w aktach organu rentowego: tom I: decyzja z dn. 2.08.2012 r. k. 54-55; tom II: odpis skrócony aktu małżeństwa k. 8, odpis skrócony aktu zgonu k. 9, zaświadczenie k. 15, decyzja k. 27

zeznania świadka M. S. k. 17v

zeznania świadka E. Z. k. 17v-18

zeznania wnioskodawczyni K. P. k. 17-17v

wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w (...) W.. z dn. 16.05.2007 r. k. 37 akt sprawy I C ⁶ sep. (...).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie zadanie Sądu sprowadzało się do ustalenia czy zostały spełnione warunki niezbędne do przyznania ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu.

Zgodnie z art. 65 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2015.748.; zwana dalej ustawą) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Stosownie do treści art. 70 ust. 1 ustawy, wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

1/ w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy, albo

2/ wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwo uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole – 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

W myśl ust. 3, małżonka rozwiedziona lub wdowa, która do dnia śmierci męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli oprócz spełnienia warunków określonych w ust. 1 lub ust. 2 miała w dniu śmierci męża prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową. Brak odrębnego uregulowania skutków separacji w tym przepisie powoduje konieczność korzystania z generalnej zasady wynikającej z art. 61⁴ K.r.o. Pojęcie „małżonki rozwiedzionej” należy interpretować tak, że obejmuje ono również małżonkę pozostającą w separacji. W tym sensie małżonka separowana nie jest wdową, lecz małżonką rozwiedzioną, której prawo do renty rodzinnej uwarunkowane jest dodatkowymi przesłankami wynikającymi z art. 70 ust. 3 ustawy emerytalnej. Prawomocne (konstytutywne) orzeczenie o separacji wiąże co do tego faktu organy orzekające w innych sprawach (art. 365 § 1 K.p.c.) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 r., I UK 283/14, Lex 1231744).

Bezspornym w sprawie było, iż wnioskodawczyni urodzona w dniu (...), w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat, a tym samym spełniła przesłankę z art. 70 ust. 1 pkt 1 ustawy. Rozważenia wymagało zatem czy spełniła ona dalszą przesłankę określoną w art. 70 ust. 3 ustawy.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 maja 2014 roku, sygn. akt 61/13 (Dz. U. z 2014 r., poz. 683) orzekł, że art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440, 1717 i 1734) w zakresie, w jakim uprawnienie małżonki rozwiedzionej do uzyskiwania renty rodzinnej uzależnia od wymogu posiadania w dniu śmierci męża prawo do alimentów z jego strony, ustalonych wyłącznie

wyrokiem lub ugodą sądową, jest niezgodny z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Skutkiem tego orzeczenia jest derogacja normy prawnej wymagającej, by prawo do alimentów przysługujących osobom rozwiedzionym było ustalone wyłącznie orzeczeniem lub ugodą sądową. Trybunał nie zakwestionował w tym orzeczeniu tego, by jednym z warunków nabycia prawa do renty rodzinnej przez małżonka rozwiedzionego było posiadanie prawa do alimentów od byłego małżonka w dniu śmierci tego ostatniego. Potwierdzeniem prawa do alimentów może być jednak nie tylko orzeczenie lub uгода sądowa ale również umowa zawarta między rozwiedzionymi małżonkami. Umowa taka może być zawarta również w sposób dorozumiany, a o jej istnieniu może świadczyć fakt, że alimenty były faktycznie uiszczane przez byłego małżonka do dnia jego śmierci na rzecz osoby uprawnionej. I nie ma tutaj znaczenia wysokość kwoty przekazywanej przez zmarłego małżonka albowiem wysokość ta z istoty zawsze uzależniona jest od możliwości zarobkowych obowiązanego, czy też od wysokości należnego mu świadczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, III AUa 1192/14, Legalis).

Na okoliczność ustalenia czy ubezpieczona spełniała warunki do przyznania renty rodzinnej, Sąd przesłuchał ubezpieczoną, jak i zawnioskowanych przez nią świadków oraz dokonał analizy dokumentacji ubezpieczonej zawartej w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego. Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego potwierdziła okoliczność faktycznej alimentacji wnioskodawczynie przez jej zmarłego męża. Świadkowie: M. S. i E. Z. zgodnie podały, że J. P., pomimo orzeczonej separacji, od chwili nabycia prawa do emerytury w 2012 roku dobrowolnie przekazywał swojej żonie co miesiąc kwoty od 200 zł do 300 zł. Dokładał się również do zakupu opału. Świadkowie oraz ubezpieczona w sposób przekonujący opisali i wskazali, że J. P. przed śmiercią dobrowolnie łożył środki na utrzymanie swojej żony. Sąd uznał ich zeznania za wiarygodne albowiem są one spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają. Świadkowie są osobami niespokrewnionymi, niezainteresowanymi wynikiem postępowania.

Zmarły mąż wnioskodawczynie, pomimo orzeczonej separacji, dobrowolnie oddawał jej część świadczenia emerytalnego, a tym samym dokonywał alimentacji. W tym stanie rzeczy należy uznać, że wnioskodawczynie wykazała również spełnienie przesłanki renty rodzinnej, o której mowa w art. 70 ust. 3 ustawy.

Mając na uwadze wskazane okoliczności, Sąd uznał odwołanie ubezpieczonej za uzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał jej prawo do renty rodzinnej po mężu J. P. od 8 czerwca 2015 roku tj. od dnia śmierci J. P.. Zgodnie bowiem z art. 129 ust. 2 ustawy w razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny.

SSO Tomasz Korzeń